

**TÄITEMATERJALIDE
MEHAANILISTE JA FÜÜSIKALISTE
OMADUSTE KATSETAMINE**

**Osa 6: Terade tiheduse ja veeimavuse
määramine**

**Tests for mechanical and physical properties of
aggregates**

**Part 6: Determination of particle density and
water absorption**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard on Euroopa standardi EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 “Tests for mechanical and physical properties of aggregates – Part 6: Determination of particle density and water absorption” ingliskeelse teksti identne tõlge eesti keelde.

Käesolevasse standardisse on sisse viidud Euroopa standardi EN 1097-6:2000 muudatus A1:2005, mille kohaselt on muudetud eessõna, sisukorda, jaotisi 3, 7, 8 ja 9 ning lisasid A, B, C ja E, ning parandus AC:2002, mille kohaselt on parandatud lisa A¹.

Standardi on läbi arutanud ja heaks kiitnud ning esitanud Eesti Standardikeskusele vastuvõtmiseks täitematerjalide standardimise tehniline komitee EVS/TK 9 “Täitematerjalid”.

Euroopa standard EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 on avaldatud Eesti standardina EVS-EN 1097-6:2007, mis on kinnitatud Eesti Standardikeskuse 02.07.2007 käskkirjaga nr 97.

Standard EVS-EN 1097-6:2007 asendab eestikeelset Eesti standardit EVS-EN 1097-6:2002 ja jõustumisteatega vastuvõetud ingliskeelset Eesti standardi muudatust EVS-EN 1097-6:2002/A1:2005 ning jõustub sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2007. aasta augustikuu numbris.

This standard contains an Estonian translation of the English version of the European Standard EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 “Tests for mechanical and physical properties of aggregates – Part 6: Determination of particle density and water absorption”.

The European Standard EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 has the status of an Estonian National Standard.

Standardite reprodutseerimis- ja paljundamisõigus kuulub Eesti Standardikeskusele

¹ Eesti standardi märkus. Standardi muudatused ja parandused (EN 1097-6:2000/AC:2002/A1:2005) on käesoleva standardi tekstis märgistatud püstkriipsuga.

ICS 91.100.15

English version

**Tests for mechanical and physical properties
of aggregates – Part 6: Determination of
particle density and water absorption**

Essais pour déterminer les caractéristiques mécaniques
et physiques des granulats - Partie 6: Détermination de
la masse volumique réelle et du coefficient d'absorption
d'eau

Prüfverfahren für mechanische und physikalische
Eigenschaften von Gesteinskörnungen - Teil 6:
Bestimmung der Rohdichte und der
Wasseraufnahme

This European Standard was approved by CEN on 18 August 2000. The amendment A1 was approved on 11 August 2005 and corrigendum AC becomes effective on 18 December 2002. CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration.

Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the Central Secretariat or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the Central Secretariat has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Czech Republic, Cyprus, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.



EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: rue de Stassart, 36 B-1050 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
1 KÄSITLUSALA	5
2 NORMATIIVVIITED	6
3 MÕISTED JA MÄÄRATLUSED	6
4 PÕHIMÕTE.....	7
5 MATERJALID	8
6 SEADMED	8
7 TRAATKORVIMEETOD 31,5 mm KUNI 63 mm SUURUSTE TÄITEMATERJALITERADE KATSETAMISEKS.....	11
8 PÜKNOMEETRIMEETOD 4 mm KUNI 31,5 mm SUURUSTE TÄITEMATERJALITERADE KATSETAMISEKS.....	13
9 PÜKNOMEETRIMEETOD 0,063 mm KUNI 4 mm SUURUSTE TÄITEMATERJALITERADE KATSETAMISEKS.....	15
10 KATSEPROTOKOLL	18
Lisa A (normatiivlisa) Täitematerjaliterade kuivtiheduse määramine.....	19
Lisa B (normatiivlisa) Konstantse massini küllastatud jämetäitematerjali terade tiheduse ja veeimavuse määramine	23
Lisa C (normatiivlisa) Kergtäitematerjali terade tiheduse ja veeimavuse määramine	26
Lisa D (teatmelisa) Vee tihedus	29
Lisa E (teatmelisa) Täpsus	30
Lisa F (teatmelisa) Juhised peentäitematerjali küllastatud pindkuiva oleku hindamiseks	32
Kasutatud kirjandus	33

EESSÕNA

Käesoleva Euroopa standardi on ette valmistanud CEN-i tehniline komitee CEN/TC 154 "Täitematerjalid", mille sekretariaati haldab BSI.

Käesolevale Euroopa standardile tuleb anda rahvusstandardi staatus identse tõlke või jõustumisteate avaldamisega hiljemalt detsembriks 2003 ja sellega vastuolus olevad rahvusstandardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2003. a detsembriks.

Käesolevale Euroopa standardi muudatusele A1 tuleb anda rahvusstandardi staatus identse tõlke või jõustumisteate avaldamise teel hiljemalt 2006. a aprilliks ja sellega vastuolus olevad rahvusstandardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2006. a aprilliks.

Käesoleva Euroopa standardi parandus jõustus 11. augustil 2002. a.

Vastavalt CEN/CENELEC sisereeglitele peavad käesoleva Euroopa standardi muudatuse kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardiorganisatsioonid: Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Holland, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

Käesolev Euroopa standard on üks osa täitematerjalide mehaaniliste ja füüsikaliste omaduste katsete seeriast. Täitematerjalide teiste omaduste katsetamise meetodid esitatakse järgmistes Euroopa standardite osades:

EN 932	Tests for general properties of aggregates
EN 933	Tests for geometrical properties of aggregates
EN 1367	Tests for thermal and weathering properties of aggregates
EN 1744	Tests for chemical properties of aggregates
EN 13179	Tests for filler aggregate used in bituminous mixtures

EN 1097 teised osad on:

- Part 1: Determination of resistance to wear (micro-Deval)
- Part 2: Methods for determination of resistance to fragmentation
- Part 3: Determination of loose bulk density and voids
- Part 4: Determination of the voids of dry compacted filler
- Part 5: Determination of the water content by drying in a ventilated oven
- Part 7: Determination of the particle density of filler – Pycnometer method
- Part 8: Determination of the polished stone value
- Part 9: Method for the determination of the resistance to wear by abrasion from studded tyres: Nordic test
- Part 10: Water suction height

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

TÄITEMATERJALIDE MEHAANILISTE JA FÜÜSIKALISTE OMADUSTE
KATSETAMINE

Osa 6: Terade tiheduse ja veeimavuse määramine

Tests for mechanical and physical properties of aggregates
Part 6: Determination of particle density and water absorption

Käesolev standard on identne Euroopa standardiga EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 ja see on välja antud CEN-i loal. Euroopa standard EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 on võetud kasutusele Eesti standardina	This standard is identical with European Standard EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 and it is published with permission of CEN. The European Standard EN 1097-6:2000 + A1:2005 + AC:2002 has the status of an Estonian National Standard
Tõlgendamise erimeelsuste korral on kehtiv ingliskeelne tekst	In case of interpretation disputes the English text applies

1 KÄSITLUSALA

Käesolev standard määrab kindlaks täitematerjali terade tiheduse ja veeimavuse määramise meetodid. Esimesed viis meetodit on kasutatavad tavalise täitematerjali ja kuues meetod kergtäitematerjali puhul.

Tähtsamad meetodid on:

- traatkorvimeetod täitematerjalile, mis läbib 63 mm avadega sõela ja jääb 31,5 mm avadega sõelale;
- püknomeetrimetod täitematerjalile, mis läbib 31,5 mm avadega sõela ja jääb 0,063 mm avadega sõelale.

Märkus 1. Traatkorvimeetodit võib kasutada püknomeetrimetodi alternatiivina, kui täitematerjali terad on 4 mm kuni 31,5 mm piirides. Erimeelsuste korral tuleks kasutada jaotises 8 kirjeldatud püknomeetrimetodit.

Märkus 2. Traatkorvimeetodit võib kasutada ka üksikute 63 mm sõelale jäänud terade puhul.

Tiheda täitematerjali terade kuivtiheduse määramise meetod on esitatud lisas A.

Märkus 3. Kuna tiheda täitematerjali veeimavus on väike, võib terade kuivtiheduse määrata vees. See meetod erineb kuivatuskapis väljakuivatatud terade tiheduse määramise meetodist.

Konstantse massini küllastatud jämetäitematerjali terade tiheduse ja veeimavuse määramiseks sobiv traatkorvimeetodi variant on esitatud lisas B.

Lisas A kirjeldatud püknomeetrimetodi kergtäitematerjalile kohandatud variant on esitatud lisas C.

2 NORMATIIVVIITED

Käesolev standard sisaldab dateeritud ja dateerimata viidete abil muude väljaannete sätteid. Need normatiivviited on osundatud teksti vastavates kohtades ning väljaanded on loetletud allpool. Dateeritud viidete hilisemad muudatused ja uued väljaanded rakenduvad selles standardis ainult muudatuste ja uusväljaande kaudu. Dateerimata viited rakenduvad viimase väljaande kohaselt.

EN 932-1* Tests for general properties of aggregates – Part 1: Methods for sampling

EN 932-2* Tests for general properties of aggregates – Part 2: Methods for reducing laboratory samples

EN 932-5* Tests for general properties of aggregates – Part 5: Common equipment and calibration

EN 933-2* Tests for geometrical properties of aggregates – Part 2: Determination of particle size distribution – Test sieves, nominal size of apertures

3 MÕISTED JA MÄÄRATLUSED

Käesolevas standardis kasutatakse järgmisi mõisteid ja määratlusi:

3.1

katseproov (*test portion*)

ühes katses tervikuna ära kasutatav proov

3.2

terade tihedus (kuivatuskapis) väljakuivatatud olekus (*particle density on an oven dried basis*)

kuivatuskapis väljakuivatatud täitematerjali proovi massi ja selle poolt vees hõivatava mahu suhe, kusjuures maht hõlmab nii suletud kui ka veele avatud terasiseste tühikute mahtu

3.3

terade näivtihedus (*apparent particle density*)

kuivatuskapis väljakuivatatud täitematerjali proovi massi ja selle poolt vees hõivatava mahu suhe, kusjuures maht hõlmab veele suletud, kuid ei hõlma veele avatud terasiseste tühikute mahtu

* Eesti standardi märkus. Avaldatud eesti keeles.